

Vragen en Antwoorden uit het Webinar Windenergie, 7 oktober 2021

Vraag	Antwoord
Woont in de windrichting van Hagenwind. Wordt daar in de norm rekening mee gehouden in het model.	Het effect van een overheersende windrichting zit wel verwerkt in de rekenmethode voor windturbines van de Reken- en meetvoorschrift Windturbines. Dit effect wordt echter pas meegenomen bij een afstand groter dan 10x (ashoogte + ontvangerhoogte). Voor ontvangerpunten gelegen binnen de afstand 10x (ashoogte + ontvangerhoogte) gaat de rekenmethode voor windturbines van de Reken- en meetvoorschrift Windturbines uit van meewindcondities in iedere richting. De immissiewaarden worden dan berekend als ware in alle richtingen rondom het windpark er sprake is van meewindcondities (met een windrichting van het windpark naar de woningen van omwonenden).
Als het windstil is, terwijl het op hogere hoogte wel waait, hoor je de turbines beter. Houdt de norm daar rekening mee?	Het rekenmodel voor windturbinegeluid rekent met het windaanbod op ashoogte. Het rekenmodel houdt daarbij geen rekening met het windaanbod op maaiveldniveau.
Wat als er morgen een vraag binnenkomt van een lokale energiecoöperatie voor een solitaire dorpsmolen met 100% lokaal eigendom en SDE-subsidie. Ashoogte 69 meter, tiphoogte van 99,5m. Wordt die in behandeling genomen?	De gemeente relateert dat aan het beleid. Maar op dit moment is er geen beleid vanwege de pas op de plaats. Gemotiveerd afwijken van beleid kan overigens wel. Maar het is in relatie tot deze vraag voorstelbaar om in gesprek te gaan met het dorp over bijv. de participatie, de hoogte van de molen (en daarmee het rendement) en daarmee het aantal molens. In principe levert een hogere molen een hoger rendement. In overleg met de initiatiefnemers en omgeving wil je dat dan onderzoeken. Overigens wordt elke vraag in behandeling genomen en beantwoord, maar dat is niet altijd een akkoord.
Hoe gaat men ermee om als de omgeving geen participatie wil?	Dan is dat een gegeven en verder aan de gemeenteraad om mee te nemen in haar besluit.
Klopt het dat er op zee behoorlijk vol is en dat er daar niet veel ruimte meer is voor windturbines? En dat er veel hoogspanningsmasten moeten worden geplaatst voor verplaatsen van de stroom?	Vanuit verschillende belangen worden claims gelegd op de ruimte op de Noordzee. Denk aan vaarroutes, visserij en Defensie-zones. Ook de diepte van de zee is bepalend voor de toepassingsmogelijkheden van windturbines. Op zee zijn ook effecten, net als op land, waarbij ecologie een belangrijke is. Daarbij zal er meer infrastructuur nodig zijn naarmate de bron verder weg ligt van het gebruik, zoals het geval is bij de Noordzee.

Vraag	Antwoord
Hoe zit het met de lampjes?	Windturbines dienen voorzien te worden van obstakelverlichting in verband met de luchtvaartveiligheid. Dit geldt vanaf een tiphoogte van meer dan 150m. Wel zijn er recent nieuwe mogelijkheden die de overlast verminderen. Zo hoeven de lampen niet meer te knipperen en kan de lichtintensiteit worden aangepast op de zichtbaarheid.
Zijn er ondergrenzen voor geluid en slagschaduw (tot hoe ver mag je naar beneden bijstellen)?	Harde grens is dat er geen rendabele business case meer is.
Voorbeelden van gemeenten die naar beneden hebben bijgesteld? En wat zijn beweegredenen?	Gemeente Oss heeft eigen geluidbeleid opgesteld. Voor het Windpark Elzenburg-De Geer heeft deze gemeente vervolgens een voorkeursgrenswaarde/streefwaarde van 42 dB Lden aangehouden die de gemeente als meest acceptabele geluidbelasting zag.
Bij welke tiphoogte zijn de turbines te zien?	<p>De zichtbaarheid van windturbines is van een aantal aspecten afhankelijk, waaronder het aanwezige landschapstype, de weersomstandigheden en persoonlijke factoren. Daarnaast is zichtbaarheid deels eigen interpretatie. Zo neemt iemand met een uitgesproken positieve of negatieve associatie richting windturbines deze anders waar dan iemand die daar neutraal in staat. Als vuistregel voor het dominant aanwezig zijn in het landschap van windturbines wordt aangehouden tiphoogte x 10. Echter, dominant aanwezig staat niet gelijk aan zichtbaar. Voor het überhaupt zichtbaar zijn van de windturbine wordt onderstaande overweging gegeven:</p> <p>80 meter tiphoogte</p> <p>Een turbine met een tiphoogte van 80m is tot circa 3 km zichtbaar aanwezig in het landschap. Bij 4 tot 5 km wordt deze onderdeel van de horizon.</p> <p>150 meter tiphoogte</p> <p>Een turbine met een tiphoogte van 150 m is vanaf circa 5 km zichtbaar aanwezig in het landschap mits de omstandigheden goed zijn. Tussen de 5 en 6 km wordt hij onderdeel van het landschap en valt hij niet meer op.</p>

Vraag	Antwoord
	<p>250 meter tiphoogte</p> <p>Een turbine met een tiphoogte van 250 meter hoog heeft een grote aanwezigheid tot circa 8 km. Na 8 km wordt ook deze meer onderdeel van de horizon.</p>
Is een voorbeeld dat gebruikt wordt?	De mogelijkheid om vooraf in beleid een afstand tot woningen/woonkernen te kiezen, kan in beleid gemaakt worden. Dit staat los van de uitspraak inzake Delfzijl omdat het geen normen voor effecten van windturbines betreft.
Stel je komt niet aan de doelstelling van de RES, kan de Provincie dan overrulen en locaties aanwijzen?	Dat is geen ondenkbaar scenario. Je loopt het risico dat als je niet levert, dat de Provincie de handschoen oppakt en procedures gaat starten.
RES gaat tot 2030. Moet je daarna nog meer plaatsen?	Er is nu een bod tot 2030. Het is aan de politiek om te bepalen of je daarna verder wil gaan. Gemeenteraad kan bepalen om meer te doen dan het bod.
Als financiële participatie niet is zoals wij willen en het komt voor de rechter, kan het dan doorgaan? Kun je aan de voorkant wat afdwingen?	Het niet voldoen aan financiële participatie is niet een grond om de vergunning te weigeren. Er zijn wel handreikingen om te zorgen dat je vooraf bijna zeker weet dat de financiële participatie wordt geregeld, bijv. in anterieure overeenkomst opnemen.
Kun je afdwingen dat zonnedaken aan kunnen sluiten op de kabel van een windpark?	Vanuit praktische overwegingen is het aansluiten van zonnedaken op de netaansluiting van een windpark ongewenst. Er is sprake van totaal verschillende grootheden qua stroomsterkte. Zonnedaken lenen zich bij uitstek om aan te sluiten op de grootverbruikaansluitingen van bedrijvigheid en industrie.
In Den Haag zijn ze aan het kijken of windmolens niet verder van woningen zouden moeten staan. Is het niet verstandig pas op de plaats te maken en af te wachten wat hier uit komt in plaats van nieuwe initiatieven te vergunnen?	Het is de gemeente niet bekend dat er door de Rijksoverheid wordt gekeken naar aanpassing van de normwaarden in het Activiteitenbesluit. De uitwerking van gemeentelijke beleid kan parallel lopen aan de ontwikkeling van nieuwe normen in Den Haag. Of hier daadwerkelijk voor wordt gekozen is een politieke keuze. Aanvragen worden pas inhoudelijk beoordeeld zodra er nieuw beleid is vastgesteld.

Vraag	Antwoord
<p>Waarom zet de RES niet eerst vol in op isolatie (minder gebruik)?</p>	<p>De RES gaat over het opwekken van duurzame energie. Over het besparen van duurzame energie zijn gemeenten zelf aan zet. Zij maken hiervoor bijvoorbeeld plannen in hun Transitie Visie Warmte (TVW), en de daaruit volgende Wijkuitvoeringsplannen. Ook de Rijksoverheid stimuleert energiebesparing o.m. d.m.v. subsidies voor energiebesparende maatregelen. Dat het niet in de RES wordt meegenomen betekent overigens niet dat energiebesparing niet belangrijk is. Integendeel, energiebesparing is zeer belangrijk.</p>
<p>Wat is het gebied waar windmolens mogen komen? Is dit ter noorden van de Droebertweg in Lievelede.</p>	<p>Doordat het gemeentelijk beleid is ingetrokken zijn er op dit moment geen concrete gebieden aangewezen waar windmolens mogen komen. Wel zijn er in het kader van de RES 1.0 (regionaal beleid) zoekgebieden aangegeven. Een van de zoekgebieden is zowel ten noorden als ten zuiden van de Droebertweg gelegen.</p>
<p>Wie zijn de belangenorganisaties die door door Stef Thomassen wordt genoemd?</p>	<p>We gaan er vanuit dat u met deze vraag de organisaties bedoelt die deelnemen aan de stuurgroep RES. Naast de bestuurlijke vertegenwoordiging van de RES partners, zijn ook andere organisaties hierin vertegenwoordigd, waaronder belangenorganisaties. De overige leden van de Stuurgroep RES zijn: De Achterhoekse lokale energiecoöperaties, AGEM, Jong RES, GNF, Wonion, Natuurmonumenten, Graafschap College, Rensa, Sika, Zone College, LTO, Staatsbosbeheer en Rabobank.</p>
<p>zouden jullie je willen verdiepen in zilverstroom .nl dit is een cilindervormige toren die 24/7 stroom opwekt dus zonder opslag en ieder moment stil te zetten is en weer op te starten en niet afhankelijk van weersinvloeden het is ook mogelijk deze ondergronds te plaatsen en is vooral geschikt wat betreft de capaciteit voor een industrieterrein</p>	<p>Nemen we mee in vervolgproces.</p>
<p>Zijn de bestaande turbines in het Aaltense Goor groot of middelgroot?</p>	<p>Ten tijde van plaatsing waren dit grote turbines. Op dit moment zijn de turbines die geplaatst worden veelal aanzienlijk hoger. Het beleid dat in 2018 is vastgesteld door de raad bood ruimte aan windturbines met de hoogte zoals in het Aaltense Goor. In dit beleid werden de windturbines als groot aangemerkt.</p>

Vraag	Antwoord
<p>Er komen steeds meer goede batterijen waar energie in opgeslagen kan worden. Er zijn hele mooie initiatieven waar zonenergie opgeslagen wordt in hele grote batterijen in zeecontainers. Waarom word er niet meer gekeken naar de opslag van energie, dus zonnepanelen en grote batterijen waar, als er zon is, energie in opgeslagen wordt en uitgehaald wordt als er geen zon is?</p>	<p>Nemen we mee in vervolproces</p>
<p>RES: 1,35 TWh in 2030, waarvan 0,546 TWh wind. Dat is de opgaaf tot 2030, maar lang nog niet toereikend voor de totale duurzaam op te wekken energie voor de Achterhoek. Is bekend (bij benadering) hoeveel er ná 2030 nog gebeuren moet? De trajecten voor het realiseren van windenergie-initiatieven zijn lang, dus belangrijk om meteen verder te kijken dan 2030 om daarmee een totaalbeeld te krijgen.</p>	<p>In de RES 1.0 is opgenomen hoeveel de Achterhoek in 2030 bijdraagt aan de landelijke doelstelling voor de productie van duurzame energie, namelijk 1,35 TWh. Op dit moment loopt de herijking voor de Achterhoekse ambitie (Akkoord van Groenlo). Bij deze herijking wordt besproken of de huidige Achterhoekse ambitie, energieneutraal in 2030, wel realistisch is. Wat er na 2030 nog moet worden opgewekt is op dit moment nog niet bekend en onder andere afhankelijk van landelijke ontwikkelingen en beleid.</p>
<p>Hoeveel duurzame energie is er nodig in de Achterhoek, is dan de vraag</p>	<p>Zie antwoord hierboven.</p>
<p>Is 2030 realistisch? Kunnen de installaties gebouwd en aangesloten worden. Waar vinden we de arbeidskrachten?</p>	<p>In de netwerkimpactstudie die door Liander is uitgevoerd in april 2021 is geconcludeerd dat de opgave voor windenergie past op het elektriciteitsnet. Hierbij zijn geplande netwerkuitbreidingen meegenomen en is uitgegaan van de juiste wind/zon verhouding. Voor de opgave voor zon-op-dak is nog niet duidelijk of (en hoe) het past op het huidige elektriciteitsnet.</p>
<p>Hoe vast of definitief zijn de zoekgebieden voor windmolens in Oost Gelre</p>	<p>Deze zijn nog niet vast. De gemeenteraad moet deze nog vertalen in lokaal beleid en kan hier nog keuzes in maken. Op basis van diverse criteria kan echter wel gesteld worden dat de huidige zoekgebieden geschikt zijn om een project met enkele windturbines te realiseren.</p>

Vraag	Antwoord
<p>Als er ten zuiden van commercial visvijver de Leeghte een windmolen zou komen binnen 200 meter. Dan krijg je last van slag schaduw over de vijver. Hoe gaat men daar mee om.</p>	<p>Slagschaduw wordt berekend voor woningen en overige gevoelige gebouwen (oa ziekenhuizen en onderwijsinstellingen) en dienen daar aan de norm te voldoen. De hinder van slagschaduw komt voort uit het plotseling donkerder worden van een ruimte waar de schaduw van een wiek voor het raam langs beweegt. Het effect is in de open lucht beduidend minder sterk merkbaar. Over de exacte locatie van de windturbines en de gevolgen daarvan voor geluid en slagschaduw op de omgeving is nader overleg met de ontwikkelaar noodzakelijk.</p>
<p>Ik hoor dat een gevel een bepaalde tijd slagschaduw mag hebben. Geld dit ook voor een commerciële visvijver?</p>	<p>Zie antwoord hierboven.</p>
<p>Waarom wordt de Achterhoekse opgave verdeeld over de gemeenten en hoe en wie heeft dat bepaald?</p>	<p>De wethouders van de gemeenten hebben afgesproken dat iedere gemeente voor wat betreft windenergie naar vermogen bijdraagt aan het regionale RES-bod. Hoeveel zij bijdragen bepalen zij zelf.</p>
<p>Hoe wordt de gevelbelasting bepaald? Meten of rekenen?</p>	<p>De immissiewaarde op woningen van derden wordt bepaald door middel van geluidsberekeningen uitgevoerd conform het Reken- en Meetvoorschrift windturbines.</p>
<p>Zijn er technieken om geluidsproblemen te reduceren met een vorm van noise cancelling?</p>	<p>Er zijn verschillende geluidsreducerende maatregelen treffen. Zowel aan de bron (aanpassing van de windturbinebladen met 'serreated edges' (uilenveren)) als ter plaatse van de ontvanger (isoleren van de woning). Geluidsreducerende maatregelen aan de bron zijn het meest doelmatig om aan de normwaarde voor geluid ter plaatse van de buitengevel van een woning te voldoen.</p>
<p>Waarom gebruikt Robin de term "gewone" ontwikkelaar?</p>	<p>Deze term werd bedoeld werd in relatie tot energiecorporaties. Je hebt bedrijven die windparken ontwikkelen zoals Eneco en Vattenfall en ook zijn er specifieke windontwikkelaars, waarmee hier de 'gewone' ontwikkelaars werden bedoeld.</p>

Vraag	Antwoord
<p>Hetgeen mevrouw Hoenkamp vertelt over het laag frequente geluid is onjuiste informatie. Graag verwijs ik naar het onderzoek van de heer de Laat van het UMCL dat LFG wel degelijk gezondheidsschade oplevert.</p>	<p>Uit het rapport 'Health effects related to wind turbine sound' uit 2020 blijkt dat het RIVM een ander standpunt heeft. Voor dit rapport heeft het RIVM de wetenschappelijke literatuur over het effect van windturbines op ervaren hinder, slaapverstoring, hart- en vaatziekten en de stofwisseling verzameld. Uit de literatuur bleek niet dat het zogeheten 'laagfrequent geluid' (lage tonen) van windturbines voor extra hinder zorgt tot die gerelateerd aan "gewoon" geluid. Voor andere gezondheidseffecten zijn de resultaten van wetenschappelijk onderzoek niet eenduidig: deze effecten hangen niet duidelijk samen met het geluidniveau, maar soms wel met de ervaren hinder.</p>
<p>Het RIVM heeft inderdaad onderzoek gedaan naar geluidshinder. Volgens het RIVM is er tijdens het onderzoek niet een directe relatie gevonden tussen geluid en gezondheids klachten. dit wil echter niet zeggen dat er geen relatie is. Het RIVM heeft ook aangegeven dat nader onderzoek met name voor grote turbines (kleine turbines worden namelijk niet meer geplaatst) noodzakelijk is</p>	<p>Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat windturbinegeluid kan leiden tot hinder bij omwonenden. Deze hinder treedt over het algemeen op bij hogere geluidniveaus van de windturbines. Ook blijkt dat weerstand (emotionele spanning en angst voor overlast) tegen de ontwikkeling, het gevoel van hinder door de windturbines kan vergroten. Er bestaat echter geen wetenschappelijk bewijs voor een directe relatie tussen het ervaren van hinder als gevolg van windturbines en de effecten op de gezondheid. Negatieve gezondheidseffecten zoals bijvoorbeeld een verhoogde bloeddruk, hartziekten en gehoorverlies zijn als gevolg van de windturbines dan ook niet wetenschappelijk aangetoond.</p>
<p>Slagschaduw: dus als in de maand mei de 5 uur en 40 minuten is bereikt, staat de rest van het jaar de turbine stil...</p>	<p>Indien uit het slagschaduwonderzoek naar voren komt dat de mogelijkheid bestaat dat de norm op jaarbasis overschreden wordt dient er een stilstandvoorziening in de windturbine te worden aangebracht. Software houdt gedurende de exploitatie bij hoeveel slagschaduw op relevante omliggende woningen wordt geproduceerd. Indien dit in een specifiek jaar voor een bepaalde woning de 5u:40m bereikt, wordt de windturbine in het vervolg automatisch stilgezet door de software. Een windturbine produceert overigens geen slagschaduw wanneer de zon niet schijnt (bij bewolking of in de nachtperiode). Mocht de stilstandvoorziening in werking moeten treden, zal dit alleen zijn wanneer de zon schijnt.</p>
<p>Hier komt weer het thema van geld. Het gaat om onze gezondheid! Dat is niet te compenseren met geld. Deze praat van een jurist gaat ons niet verder helpen.</p>	<p>Dank voor uw reactie.</p>

Vraag	Antwoord
<p>Hoe gaat Liander voor 2030 het middenspanningsnetwerk geschikt maken voor de bijbehorende transportvermogens of kan deze ervoor zorgen dat er uitstel komt naar een later jaartal dan 2030? Gewenst transportvermogen levering is namelijk nu al een probleem in de gemeente voor zon op dak.</p>	<p>Windturbines worden niet aangesloten op het middenspanningsnet, maar op het dichtstbijzijnde onderstation. Ook grote zonneweides (van >2ha) worden op deze manier aangesloten en dus niet in het middenspanningsnet.</p> <p>De energietransitie is in volle gang en is één van de grootste verbouwingen van Nederland ooit, terwijl het licht ook moet blijven branden tijdens die verbouwing. Ontwikkelingen gaan sneller dan infrastructuur bijgebouwd kan worden. Daarbij is er een chronisch tekort aan technisch personeel, materialen en fysieke ruimte voor infrastructuur en zijn er lange doorlooptijden voor vergunningen en procedures. Dat leidt tot schaarste op het elektriciteitsnet.</p> <p>Liander kan dus niet morgen het net overal verzwaaard hebben. Naast volop inzetten op het verzwaren van het net is het daarom van groot belang om samen met belangrijke stakeholders als gemeentes en ontwikkelaars te werken aan het integrale energiesysteem van de toekomst. Samen plannen waar, wanneer en hoeveel vermogen benodigd is. Zo kan opwek vandaag wellicht niet aangesloten worden, maar morgen wel.</p>
<p>Hoever moeten windmolens uit elkaar staan om geen park te vormen?</p>	<p>Hier is geen eenduidige afstandsmaat voor te geven. Of verschillende windturbines worden gerekend tot hetzelfde windpark is o.a. afhankelijk van of er sprake is van één of meerdere ontwikkelaars, ontwikkeling in de tijd, wijze van aansluiting op het net, etc. Indien er twee initiatieven in elkaars nabijheid worden beoogd, kan het bevoegd gezag verzoeken dat de cumulatieve milieueffecten (geluid, slagschaduw, etc.) inzichtelijk worden gemaakt. Zo kan deze informatie worden betrokken in het besluitvormingsproces.</p>
<p>Locatie-specifieke normen? Mogen die wél 'naar boven' afwijken van de wettelijke normen?</p>	<p>De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft recentelijk uitspraak gedaan in Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding (ECLI:NL:RVS:2021:1395) tegen de achtergrond van het 'Nevele-arrest' van het Europees Hof. De uitspraak oordeelt dat algemene regels voor windturbines (windturbinebepalingen) in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de bijbehorende Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) voor windturbineparken van 3 windturbines of meer buiten toepassing moeten worden gelaten. Zodoende zijn er momenteel geen wettelijke normen. De locatie specifieke normen die onderzocht zullen worden kunnen in lijn zijn met de eerder gehanteerde normen, maar ook naar boven of naar beneden afwijken.</p>

Vraag	Antwoord
<p>Er is nog een uitspraak door de raad van state waarin op landelijk niveau eerst onderzoek naar milieu en gezondheidsrisico's gedaan moet worden voor grote turbines</p>	<p>De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft recentelijk uitspraak gedaan in Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding (ECLI:NL:RVS:2021:1395) tegen de achtergrond van het 'Nevele-arrest' van het Europees Hof. De uitspraak oordeelt dat algemene regels voor windturbines (windturbinebepalingen) in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de bijbehorende Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) voor windturbineparken van 3 windturbines of meer buiten toepassing moeten worden gelaten. Zodoende zijn er momenteel geen wettelijke normen. Het staat initiatiefnemers en bevoegd gezag vrij om, in afwachting van een landelijk onderzoek, zelf locatiespecifieke normen te onderzoeken en deze vast te leggen.</p>
<p>Er wordt aangegeven dat er geen directe gezondheidseffecten zijn, maar dat er wel gemerkt wordt dat mensen in de omgeving slaapproblemen hebben. Dit is in mijn optiek net zo goed gezondheidsschade. Mijn vraag is: wat valt er bij jullie onder 'gezondheid'</p> <p>Er wordt gesproken over slagschaduw op de woning, maar niet op prive terrein. Wanneer juist de zon schijnt is dit net zo belangrijk vind ik, hoe zit dit, heeft dit echt alleen met 'slagschaduw op de woning' te maken?</p>	<p>Op gebied van gezondheid speelt met name het onderwerp geluid (zowel hoorbaar als laagfrequent). Dit volgt ook uit een recent onderzoek van het RIVM en GGD Amsterdam (2017), waarin wordt geconcludeerd:</p> <p><i>“Sleep disturbance is found to be related to annoyance, but there is no clear relation with the level of wind turbine sound. From knowledge about transportation sound, sleep disturbance can be expected at high levels of wind turbine sound. There is no evidence for other direct health effects.”</i></p> <p>In 2020 heeft het RIVM de wetenschappelijke literatuur over het effect van windturbines op ervaren hinder, slaapverstoring, hart- en vaatziekten en de stofwisseling verzameld (Health effects related to wind turbine sound, 2020). Uit de literatuurstudie blijkt dat hinder optreedt als gevolg van geluid: hoe sterker het geluid (in dB) van windturbines, hoe groter de hinder ervaart. Voor andere gezondheidseffecten zijn de resultaten van wetenschappelijk onderzoek niet eenduidig: deze effecten hangen niet duidelijk samen met het geluidniveau, maar soms wel met de ervaren hinder.</p> <p>De hinder van slagschaduw komt voort uit het plotseling donkerder worden van een ruimte waar de schaduw van een wiek voor het raam langs beweegt. Het effect is in de open lucht beduidend minder sterk merkbaar. Daarom geldt de milieunorm alleen binnenshuis.</p>

Vraag	Antwoord
Bosch en van Rijn is duidelijk niet neutraal en heeft zakelijk belang bij het promoten van windenergie. Dus deze presentatie is duidelijk niet onpartijdig	Dank voor uw reactie.
probleem met geluid bij windturbines is dat ze 24/7 zijn en dat geeft ook de extra overlast. Dat is bij verkeer niet het geval	De norm voor windturbinegeluid is een jaargemiddelde, waarbij geluid dat in de avond en nacht geproduceerd wordt een straffactor krijgt van respectievelijk 5 en 10 dB. Dit heet de Lden-methodiek. De Lden-methodiek wordt ook toegepast voor (bijvoorbeeld) wegen, spoorwegen en vliegverkeer. De norm voor windturbines is strenger dan die voor bijvoorbeeld wegen, omdat windturbinegeluid als hinderlijker wordt beschouwd. Geluid van windturbines treed niet altijd op, daar het niet altijd hard genoeg waait om de turbines te laten werken. Gemiddeld genomen is geluid van (auto)verkeer en windturbines even vaak en lang aanwezig. Een windturbine produceert overigens geen geluid wanneer de wind niet waait.
Weet dhr. Leemreize (die aangeeft te wonen nabij Hagenwind) of er veel klachten zijn over de windturbines?	Deze vraag is niet beantwoord.
Volgens de initiatief nemer Prowind zullen kleinere molens onder 150 meter nu niet meer geplaatst worden omdat deze niet rendabel zijn dus discussie hierover heeft dus geen zin.	Dank voor uw reactie.
Wie bepaald nu het beleid de ambtenaar of de raad?	De gemeenteraad stelt beleid vast en bepaalt dus. Doorgaans gebeurt dit op basis van een voorstel vanuit het college. De ambtelijke organisatie adviseert het college en eventueel ook de gemeenteraad.
Hoeveel woningen in de geselecteerde gebieden voor windturbines in Oost Gelre gaan een verwachte hogere geluidsbelasting krijgen dan de norm, uiteraard afhankelijk van aantal en type windmolen?	Dit is nog niet bekend.

Vraag	Antwoord
<p>Het debat bekijkend valt me op dat de uitgenodigde sprekers pro windenergie zijn, Maar artsen etc. met andere zienswijzen zijn niet uitgenodigd.</p>	<p>Dank voor uw reactie.</p>
<p>In Oost Gelre ligt gebied in Nationaal landschap Winterswijk. Heeft dit gevolgen voor het plaatsen van windmolens?</p>	<p>In artikel 2.56 van de Omgevingsverordening van Provincie Gelderland (maart 2021) staat: "Een bestemmingsplan voor gronden binnen een Nationaal landschap maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, maakt ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap, bedoeld in bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen, niet aantasten." Het is nog niet duidelijk hoe de kernkwaliteiten van dit Nationaal landschap zich verhouden ten opzichte van windenergie en er zijn afwijkmogelijkheden wanneer er sprake is van groot openbaar belang. Nationale landschappen zijn wettelijk niet uitgesloten voor windturbines. De landschappelijke waarden binnen het Nationaal landschap worden wel meegenomen om te bepalen of een locatie of gebied geschikt is.</p>
<p>Gemeente kan natuurlijk ook zelf windmolens bouwen en beheren. Opbrengsten zijn dan voor de samenleving. Zie Harderwijk.</p>	<p>Nemen we mee in vervolgproces</p>
<p>Als je via de RESSEN daar energie wilt opwekken waar het ook gebruikt wordt en iedereen meedoet zou je kunnen stellen dat turbines juist bij de steden en industrieterreinen worden gebouwd. Lichtenvoorde en groenlo zijn veruit de grootste verbruikers. Zijn er geschikte industrieterreinen?</p>	<p>Nemen we mee in vervolgproces</p>
<p>Ik heb begrepen dat er in Vragender al verschillende gesprekken zijn geweest, met diverse grond eigenaren voor plaatsing van diverse windmolens hoe concreet zijn deze?</p>	<p>Een projectontwikkelaar van windmolens heeft zich bij de gemeente gemeld met een idee voor 3-4 windmolens in het buitengebied bij Vragender. In dat verband hebben wij van zowel de ontwikkelaar als van grondeigenaren begrepen dat zij met elkaar in gesprek zijn. Sinds de pas op de plaats eerder dit jaar is dit initiatief niet meer in behandeling.</p>

Vraag	Antwoord
Het is schandalig dat een jurist van Bosch en van Rijn zo veel aandacht krijgt!	Dank voor uw reactie.
Wordt het Natura 2000 gebied het Vragender Veen altijd onzien bij het plaatsen van windmolens?	Windturbines worden niet geplaatst in een Natura 2000 gebied. Ook wordt er vaak rekening gehouden met het feit dat er ook geen zogenoemde overdraai mag plaatsvinden boven het Natura 2000 gebied. Aanvullend ecologisch onderzoek moet uitwijzen hoeveel ruimte er dient te zijn tussen de locaties van de windturbines en de grens van de Natura 2000 locatie. De plaatsing van windturbines in of nabij het Vragender Veen is alleen mogelijk indien deze geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Een natuuronderzoek zal dit uit moeten wijzen. Er geldt alleen een uitzondering voor ontwikkelingen met een groot maatschappelijk belang waarvoor geen alternatieven beschikbaar zijn. In de praktijk zullen er voor windturbines altijd alternatieven zijn.
Wat is het gebied waar windmolens mogen komen? Is dit ter noorden van de Droebertweg in Lievelede?	Op pagina 33 van de RES 1.0 staat met gele arcering aangegeven welke gebieden de RES-partners zien als kansrijk voor windturbines. Belangrijk is dat dit een grove aanduiding van de gebieden is. Nadere analyse moet uitwijzen welke locaties binnen de zoekgebieden daadwerkelijk kansrijk zijn.
Als je via de RESSEN daar energie wilt opwekken waar het ook gebruikt wordt en iedereen meedoet zou je kunnen stellen dat turbines juist bij de steden en industrieterreinen worden gebouwd. Lichtenvoorde en groenlo zijn veruit de grootste verbruikers. Zijn er geschikte industrieterreinen?	Ja, er is voor windturbines gekeken naar het gebied ten oosten van Lichtenvoorde, aansluitend op bedrijventerrein De Kamp. Gemeente Oost Gelre heeft erin de RES 1.0 voor gekozen om deze locatie niet verder te onderzoeken.